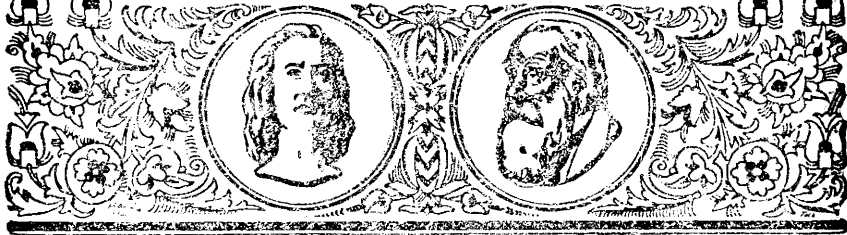


UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYSLET



Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

**Özv. Ferencz Józsefné
Kissolymosi Gyergay Anna
(1840 – 1931.)**

November 15-én délután 6 órakor örök álmra hunyta le szemeit néhai, boldog emlékezetű, nagy püspökünk özvegye, a mi „nagyasszonyunk“. Ma már ott nyugszik kint a fenyők alatt, a házsongárdi csöndes temetőben, férjével egy sirban, hogy majdan poraik összevegyüljenek, amint sziveik elválaszthatatlanul összeforrva éltek itt, a létnek kivételesen hosszú országútján és amint lelkeik — hitünk szerint — ismét egyesülni fognak odafele, az örökkévalóság fényes honában. Ha van halál, melyet hazatérésnek nevezhetünk, mert céltalan bolyongást, kínzó száműzetést és sóvárgó vágyódásokat old fel, akkor a mi nagyasszonyunk örök álomba való merülése ezerszeresen ilyen. Bárhogyan fájjon is nekünk eltávozása, ha ismerjük életét és értjük lelkének érzésvonalát, tudnunk kell, hogy halála csak nekünk látszik eltávozásnak. Az ő számára régóta sóvárgott, boldog megérkezés volt az, megérkezés ahoz, kité egy félszázadon át körüldelegetett áldott szerelmének megannyi drága ajándékával; hazaérkezés hozzá, kihez a — számára annál a félszáz évnél is tengernyivel hosszabb idő kínzó végtelenségén — három esztendő megmérhetetlen egyedülvalóságán át annyiszor epedve vágyott. Hízen százszorta hosszabb volt ez az utolsó három év — nélküle, mint a megelőző hatvan — vele. Nem volna illő tehát, hogy a mi veszteségünk önző könnyeivel elhomályosítsuk az ő nyereségének tiszta ragyogását, mert hiszen nyereség volt számára a halál, az ő édes urának, élete egyetlen drága napjának elköltözött lelkével való egyesülés boldog elnyerése.

Vári Albert ur

Loco

Str. Al. Vlăhuța 6 [Bolyai-u.]



Nem arra való hát ez a pár sor, hogy fájdalmat keltsen, hanem, hogy emlékezni segítsen. Nem temetni akarunk, hanem inkább felfedezni. Nem azért jöttünk, hogy sirjunk, hanem, hogy tanuljunk. Emlékezni szeretnénk a mi nagyasszonyunk drága életére; fel akarjuk fedezni azokat a belső szép tulajdonságokat, amelyek őt erre a névre érdemessé tették és tanulni vágyunk példájából, hogy teljesebbé váljon a mi — csak hiányokban gazdag — életünk.

Ha azt kérdezzük: miért volt „nagyasszony“ a mi nagyasszonyunk, egyszerre a vonzódásnak és szeretetnek ezernyi hulláma rohanja meg a szívünket, nem tudunk nyugodtan analizálni, csak azt érezzük, hogy csodáltuk, mert ő volt, hogy szerettük, mert ő volt, hogy nagyasszony volt, mert ő volt, mert olyan volt, hogy lehetetlen lett volna őt nem csodálni, nem szeretni és nem hívni nagyasszonynak. Mint ahogyan a bolygó csak forog vonzó napja körül, élvezti melegét s örvend sugarának, de tulságosan közel van ahoz, hogy fizikai törvények mértjeit boncolgatni tudja — úgy mi is el kell, hogy távozzunk tőle egy pillanatra, ha meg akarjuk érteni titkát. Hadd kérdezzük hát először inkább csak általánosságban ugyanezt a kérdést.

Arra a kérdésre, hogy mi tesz általában egy asszonyt nagyasszonnyá, a legvalószínűbb felelet ez: a nagy idők. Nagy idők teszik az asszonyokat nagyasszonyokká. Vizsgáljuk meg az erdélyi magyar nagyasszonyok történelmi-glóriás alakjait. A Zrinyi Ilonák és Lórántffy Zsuzsánnák magasztos életei mögött mindenütt ott tornyosulnak a nagy idők komor fellegei, melyeknek villámlásai a szelíd anyákból és törekeny lelkű hitvesekből a nagyasszonyokat elővarázsolták. Igaz ugyan, hogy ennek a sokszor keresztrefeszített fajnak alig voltak szélcsendes napjai, hogy számunkra minden évszázad egyaránt megpróbáltatásokkal teljes, minden idő egyformán nagy idő volt az életbenmaradás hősi tetteket követelő útján — de talán épen ez is az oka annak, hogy annyi áldott emlékü nagyasszonnyal ajándékozott meg minket az Isten.

Ez a kérdés különben nem azonos a zseni és a kor viszonyának sokat vitatott problémájával. Az erdélyi magyar nagyasszony más s számunkra sokkal többet jelent, mint a női zseni, vagy a hősies asszony. A franciák Jean d'Arc-jai, az angolok Florence Nightingale-jei, a modern Madam Curie és a suffragettek intellektuális harcosai női zsenik, hősies asszonyok, bátor amazonok voltak, kik oda áldozták életüket valami magasztos eszme pompás oltárára s vagy feláldoztattak rajta, vagy oltárképpé lettek azon. Nálunk is voltak istenszomjas szüzek, ezekből lettek a magyar szentek; lobogó tűzü honleányok, ezek a mi örökkévaló egri amazonaink; és magas ideálokért küzdő asszonyhősök, ezek a magyar ugar nő-mártirai. De a magyar nagyasszony más s nekünk több, mint ezek az egyedül küzdő pusztai rózsák. A magyar nagyasszony inkább valami csodaszép folyondárhoz volna hasonlítható, amelynek szüksége van az anyaföldre, de valami támasztékra is ahoz, hogy a nap felé

kússzon. Valami csodaszép folyondárhoz hasonlítható, amely dicsőséges multu várfalakra kúszik s ugy körülöleli az omladozó köveket, hogy végül is nem lehet tudni, vajjon a kő emeli-e a folyondárt, vagy a folyondár tartja azokat össze. Közben pedig gyönyörű virágokat hajt az a folyondár.

A magyar nagyasszonyok rendesen anyák, hűséges feleségek; onnan nőnek ki a család drága talajából s a zseni viharral küzdő egyedülvalóságától eltérően, megmaradnak gyökerükkel a földben, miközben lelkük drága ideálok omladozó falaiért harcol. Ez a magyarázata annak, hogy míg a pusztai rózsánál vitatható e kérdés: vajjon a vihar növelte-e azt olyan dacosan széppé, vagy anélkül is olyan lett volna — addig a nagyasszony fogalmánál láthatóan bebizonyosul ez a felelet: a nagy idők termelik a nagyasszonyokat. Nagy idők nélkül maradnának önfeláldozó anyák, hűséges hitvesek, de ahhoz, hogy nagyasszonyokká nemesüljenek, szükséges a drága patinájú várfalak ingása, roskadozása, melyet ez a fenséges folyondár védőleg körülöleljen. Ezért tartjuk mi a nagyasszonyt a magyar nő legmagasabb rendű asszony-típusának, hiszen a magyar katona legdédelgetettebb fegyverneme sem a hódító rohamista, hanem a háztűzörző honvéd.

Ilyen nagy idők nagyasszonya volt a mi áldott lelkű püspök-nénk is, akinek életét ez alkalomra tanulságul hívjuk. 1840-ben született s végig élte a magyarság történetének legviharosabb 92 évét. Látott egy szabadságharcot és egy vlágháborút, egy kiegyezést és egy vereségnélküli leveretést; megérte Erdély unióját és elszakíttatását, az abszolutizmust és az 1918 utáni békét. Soha magyar szemekből annyi könny nem fakadt, magyar ajkáról annyi sóhaj el nem hangzott, magyar szivekben annyi reménység fel nem sarjadt és el nem hervadott, mint az ő életében. Csoda-e hát, hogy nagyasszonnyá tette őt ez a sok-sok lelki tájfun? Ha nem is csoda, de mindenesetre Istennek drága ajándéka volt az, hiszen millió magyar asszony közül épen nekünk, unitáriusoknak adta őt, a legkisebb és legmagyarabb, tehát a legtöbbet megpróbált erdélyi felekezetnek.

Hogy milyen erőssége volt gyötrődő magyarságunknak ez az Isten küldötte asszony, arra felelni tud az a sok áldás, mely feléje hangzott, a sok egyesület, melynek elnöknője vagy vezetője volt. Az intézményes, lélekerősítő munkán kívül azonban az ő egyéni, személyes erényei is léleknyugtató, buzdító hatással voltak. Elég volt vele találkozni, jóságosan mosolygó szemeibe nézni, kedvesen régies szavait hallani s felfrissülve, új erőre kapva távozott tőle az ember. Azok közé az asszonyok közé tartozott, akik pusztá megjelenésükkel is ékebben beszélnek, mint sok kiváló szónok. Voltak hiányok is benne, de a hiányok ezen fajai olyanok, hogy akkor válnának kárrá, ha megvolnának. Hiányzott belőle épen az, amit fennebb elkülönítettünk a nagyasszony fogalmától. Soha sem gondolta magáról, hogy zseni, soha sem akart világmegváltó gondolatokat kitalálni; ennek következtében hiányzott belőle az intellektuális hiuság, a szellem

külön utakon járó gőgje. Soha sem hitte magáról, hogy különlegesen jelentékeny asszony s épen ezért vált azzá — nagyasszonnyá. A női zseniket és asszonyhősöket vagy megkövezi, vagy kineveti, vagy megbámulja a világ, de mindezt távolról, mint valami más világból való csodát. A nagyasszonyok azonban vonzanak magukhoz s közelükben az a vágyunk támad, hogy megcsókoljuk a kezüket, lábaikhoz ülünk és megnyugodjunk náluk. A nő-zsenik egy világ fáklyái, a nagyasszonyok áldott házi tüzhelyek. Amazok csak világitanak, ezeken pedig egy nemzedék fenntartó eledele fő meg.

A mi nagyasszonyunk jóságos szemei elhulló nemzedékek szíveibe adták vissza a hitet, vigasztaló szavai csüggedő lelkek százaiba oltották bele a reménység drága bimbóját, a mindig nyitva püspöki lakásból soha sem távozott ugy senki, hogy valamit magával ne vitt volna vagy a zsebében, vagy a szívében.

Mindezt pedig csak azért tehetette meg nagyasszonyunk, mert törhetetlenül hitt és bizott azokban az ideálokban, melyeket gyöngé karjaival körülölelt. Ez a kicsiny egyház és az erdélyi magyarság nála egyet jelentettek, melyeknek léteiben és fennmaradásában kételkedni lehetetlenség. Számára nem volt más eshetőség, más világ, ép oly kevésbé gondolt volna arra, hogy elhagyja egyházát, vagy ezt a földet, mint amily kevésbé foglalkoznék bármelyikünk is manapság azzal, hogy működési körét áttegye a holdba. Szívében az „itt élned-halnod kell“ mottója imádság és szent esküvéssé váltott, s ő igazán nem volt az a lélek, aki ne vegye komolyan akár az imádságot, akár az esküt. Komolyan vette: itt élt és itt halt meg s közben még csak gondolatban sem vétett ez ellen a hitvallás ellen.

Erdélyi unitárius lányok és asszonyok, a mi nagyasszonyunk példája kötelező! Csak az nevezze őt nagyasszonyának, csak az merjen sirján és emlékezetén könnyet ejteni, aki érti és megtartja ennek a hitvallásnak elkötelező titkát.

Meg kell még emlékezni arról az anyaföldről is, ahonnan ez a drága folyondár kinőtt; be kell mutatnom a mi nagyasszonyunkat otthon. Hiszen a nagyasszonyt a női zsenitől épen az különbözteti meg leginkább, hogy míg annak nem nagyon tanácsos vizsgálgatni otthoni életét, addig emennek épen ez életnek az ismerete válik igazán dicsőségévé és ismertetőjévé. A világ híres asszonyainak a számára az otthon csak hálószoza, ahol a harcokban fáradt test megpihen, vagy rejtekhely, ahol különönségeit, idegességét, lelkének kevésbé ragyogó indulatait ledobhatja. A nagyasszony számára azonban az otthon — fészek, az egész teremtett világ kicsiny mása, hol életét leéli s amelyből, ha honvéd-harcát megállni ki is rándul néha, csak ide tér vissza, hogy újra éljen. Tulajdonképen minden nagyasszonynak álma és ideálja, amiért odakint harcol, az, hogy olyan boldog és meghitt fészekké varázsolja a világot, mint az ő otthona.

A mi nagyasszonyunk otthona áldott fészek volt, csen-

des, de erős sziget, melynek partjain az élet zavaros hullámzása megtörött.

Hat gyermeket nevelt fel; unokák, vők, menyek áldják a nevét. Gyermekei és unokái maguk tudnak bizonyosságot tenni arról, hogy milyen volt ez a nevelés. Az az áhitatos szeretet, mellyel ajakán csüggtek még akkor is, amikor már jóformán beszélni sem tudott, mutatja, hogy ennek a nevelőnek még a halálos ágyán is voltak mondanivalói. És hogy a pázmányi szatira: „a napa asszony képe, ha nádmézből van, akkor is keserű a menyemasszonynak” — mennyire csak szatira és nem életigazság, bizonyítja az a szeretet, mellyel gyermekeinek élettársai vele szemben viselkedtek.

Háztartásában maga volt az erdélyi magyar gazdasszony mintaképe. Asztalánál kevés napon hiányzott vendég, ennek ellenére soha sem volt zavar a kamarában. Ezt az eredményt pedig nem a fényes püspöki fizetés, mely nagyon is arányban volt kicsiny egyházunk szűkös viszonyaival, érte el, hanem az a háziasszonyi besosztás és takarékoság, mely a gondos, magyar asszonyoknak dicsérete és dicsősége. A mi modern világunk annyira hozzászokott a költekezés, sőt a pazarlás felületességéhez, hogy ma már csak ritka, de annál követendőbb a takarékos háziasszony régi mintaképe. Szinte kicsinyeskedésnek, túl prózai foglalatosságnak kezdjük tartani a takarékoskodást s ebből a tévhitünkéből még a mai válság szorító karjai is alig-alig tudnak felébreszteni. Pedig a takarékoság a legromantikusabb dolog, aminthogy az igazán prózai kicsinyesség a tékozlás. Egy ház legkiábrándítóbb helye az a láda, ahová a látzólag fölösleges dolgokat dobjuk s a háztartás legprózaibb ügye a meggondolás nélküli pénzdobálás. Viszont romantikusabb dolog kevés van, mint az a körültekintő gondoskodás, hogy csak úgy és csak az történjen a házban, ami szükséges, jó és hasznos. A besosztással élő asszony költő és feltaláló egy személyben, a költekező asszony pedig — egyszerűen felületes.

Legutoljára hagytuk ennek a boldog fészeknek legkiválóbb lakóját és a nagyasszony életének legközpontibb gondolatát s egyuttal legdrágább értékét, az ő édes urát, a néhai püspököt. Ha nagyasszonyunk a család anyaföldjében élt s lelkével drága ideálok féltett várfalaira kuszott fel, hogy azokat védően körülölelje, akkor férje volt az az inda, melyen odáig ért.

Hiábavaló próbálkozás lenne megfesteni próbálni, hogy milyen odaadó, igaz szerelemmel csüngött férjén a mi nagyasszonyunk. Ennek az érzésnek tiszta derüje és felmagasztosult lángolása tulszép ahhoz, hogy szavakban elmondható lenne. Nagyasszonyunk szerelme olyan volt, mint Plátónak, a görög álmodónak az elképzelése, mely szerint a férfi és a nő földi életük megkezdése előtt *egy idea* voltak s idefent csak azért váltak széjjel, hogy el nem muló vágyakozással keressék egymást. Az ilyen szerelem azután nem érzéki indulat, hanem ősi, szent elküldetés, hogy ismét egyesülve, az emberi eszme tökéletességét megvalósítsák. Az érzés lobogása mellett azonban arra

is tudott ügyelni ez a feleség, hogy férjének eszmei szárnyalása meg ne akadjon tőle. Vannak, akik szeretetükkel körülbástyázzák a férfit s még a könyvre is féltékenyek, mert órákat rabol el együttlétüktől. Olyanok is vannak, akik nemtörődömségből nem hagynak egy nyugodt percet, egy csendes zugot élettársuknak, ahol álmainak színes szárnyait kibontsa. A mi nagy püspökünk legtöbbet még szellemi téren is feleségének köszönhet, aki még a gondolatot is őrizte, mely férjének szemeiben felvillant. De ehhez lemondás kell, sőt önfeláldozás, féltékenység nélküli meghajolás az eszmék istennője előtt. Erre pedig csak a különösen nagy szerelem képes, olyan, mint a mi nagyasszonyunk szerelme.

Férje halálával tulajdonképen véget is ért a mi nagyasszonyunk igazi élete. Az a 3 év már, ami azóta eltelt, csak kényszerű várakozás volt, várakozás a viszontlátásra. És még talán valami más is, csodálatos példa, drága ajándék Istentől, hogy megmutassa nekünk, hogyan kell elviselni a legnagyobb és legszörnyűbb csapást.

Amikor átköltözött a feje nélkül maradt család a püspöki lakásból az új lakásba, a fájdalomtól megtört nagyasszonyt csak úgy lehetett rábírní a számára fogalommal vált régi fészek elhagyására, hogy előtte vitték eltávozott édes urának életnagyságu képét. Az érzésnek az a szinfoniája, mely ebben az egy jelenetben zeng és dalol, legendák magasztos emlékeire méltó.

Három évi várakozás és hősies szenvedés után Isten megjutalmazta őt a viszontlátás boldogságával. Nagyasszonyunk még egyszer és utoljára lakást cserélt. Ennél az utolsó költözködéskor már nem kellett előtte vinni férjének arcképét. Földi szemeinek utolsó villanása amugyis bizonyára ezt a szeretett arcot látta, lelki szemei pedig örök fényességre nyíltak, melyben a vég és kezdet nélküli Isten jutalmazó keze az elszakadás nélküli találkozást és a megfakulás nélküli képet nyújtja számára.

Számunkra drága ajándék volt élete, melyet követni: kötelesség!

Legyen pihenése csendes!

* * *

A temetés nov. 17-én d. u. 3 órakor folyt le. A templomban felravatalozott koporsónál, valamint a sírnál is dr. Boros György püspök ur tartott emelkedett orációt és imát, mindkét helyen gyászdalokat énekelt a teológia énekkara Utó Lajos karnagy vezetésével.

Sz. I. S.

.....

Kérjük olvasóinkat, hogy ha olyan hittestvérünkről tudnának, aki egyházközségeinktől távol él s így unitárius pásztorolásban nem részesül, értesítsék (a pontos címet mellékelve) szerkesztőségünket, hogy az összeköttetés felvételére lépéseket tehesünk.

Téli hangulatok.**Hahó! Hahó!****Az első hó.****Az első fehér, égi pehely.****A szívem, ez a régi kefély,****Megtelik újra szent örömmel,****Kis gyermekkorom álmaival.****Este a néma, alvó szobában****Dillog a kandallóban a tűz,****Libbenő lángja rásüt a falra****S gyermeki, éber álmokat üz.****Néha egy kis láng titkon kilobban,****Által az alvó ablakokon,****Megvilágítja az ucca sötétjét****S hulló pelyhek közl tova-oson.****Reggel a néma, alvó szobában****Én vagyok első lábrakelő****S mintha eldugott titkokra lesnék,****Szorogó szívvel várok az ágyban,****Hivjon a hajnal pirja elő.****S aztán hahó! hahó!****Látom a hunyt szemű hajnalon át****A rejtett titkot, a nagy csodát:****Hull a hó! Hull a hó!**

* * *

Meghalt a nyár s az ősz is oda,**Kifullt az életünkből sok csoda.****Nem süit meleget a nap-korong,****Szívünkön újra titkos bú borong.****Kerünkelt belepte most a hó,****Lenf, a vár alatt, befagyott a tó.****Hideg szél fuj át a határon,****Féher hópelyhek nyíltak a fákon.**

* * *

Téli zárt tettünk már a kapunkra,**Vendégek jöttek mégis udvarunkra,****Irdatlan nagy fejü hó-emberek****S ugy örvend nekik a gyermeksereg.****Pedig a hó-ember olyan hideg,****Nincs benne szív és nincsen ideg,****Az ajka néma, semmi sem beszél,****A szeme kialudt, fekete szén.**

**Nincs apja, anyja, se festvére,
Csak a fő tapad hideg testére.
Csókol az arcára senki se ad,
Mosoly az ajakán soha sem fakad.
Rajta nevetnek vig gyerekek,
Őj emberek! Szegény fő-emberek!**

**Digyázzatok, drága kis gyerekek,
Ne legyetek ti is fő-emberek.
Legyen nektek meleg a szívetek
És szívetekben legyen szeretet.**

Fekete Lajos.



Id. Máté Lajos 40 éves lelkeszi jubileumára.

Sok derék, munkás papja volt évszázadok folyamán át szeretett egyházunknak, kik áldásos munkálkodásukkal az egyház ügyét hatalmas lendülettel vitték előre s kiknek nevét méltó elismeréssel jegyezték föl egyházunk történelmének lapjain. Az egyház-építő becsületes munka nem mindig csak a központokban s nagyobb vezető személyiségek részéről történik, hanem apró, kis falucskákban, a periferiákon is lehet szép, építő, eredményes és elismerésre méltó munkát folytatni. Egy ilyen kis falucska előbbvitelén, hiveinek boldogításán lankadatlan hangya-szorgalommal buzgólkodó lelkipásztorról akarok megemlékezni következő soraimban.

Ez a becsületes és lelkiismeretes munkás id. Máté Lajos firtosváraljai lelkesz, az én szülőfalum nagy energiájú papja, ki már több, mint 40 esztendeje szántogatja az ugart, veti a magot, műveli az Ur szőlőjét. Firtosváralja nem nagy falu, hiszen csak 300 lelket számlál; a Firtos-hegy tövében, tehát a szép Nyikó eredeténél fekszik. Tőle északra más vallású falvak és félelmes nagy erdőségek vannak. Ide, ebbe a végvárba, erre a perifériára kivándorolt és jött a szép Bethlenszentmiklósról Máté Lajos, mint ifju lelkesz, a dolgozni akaró ember s itt végzett 35 esztendő alatt olyan kiváló és szép munkát, melyet dicsekedéssel állíthatok mások elé követendő példaadásul.

Lássuk, mit is végzett hát Máté Lajos, az én kedves szülőfalum papja 35 esztendő lefolyása alatt.

Papi hivatását a legkomolyabban fogta föl. Szószéki szolgálata azokban a népszerű és a falusi nép számára érthetően szerkesztett és nagy lelkesedéssel előadott prédikációkban mindig magával tudta ragadni a templomot nagy buzgósággal látogató hiveket. Mint diák egyetlen nyári vasárnap is el nem maradtam volna a templomból, honnan haza menve, csaknem minden alkalommal el kellett mondanom a prédikáció rövid tartalmát édes apámnak, ki,

bár gyakran járt a templomba, mégis kikérdezett, hogy lássa, megfigyeltem-e a beszédet. De ha ki nem kérdezett volna az édes apám, ugy is figyeltem volna, mert Máté Lajos lelkészünk oly érdekesen és lelkesen szónokolt, hogy arra nem figyelni lehetetlen volt. Az ő szónoklatai — elárulom — megkedveltették velem a lelkészi pályát és nagy mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy teológus legyek akkor, amikor volt kereszturi és kolozsvári osztálytársaim közül erre a pályára senki nem lépett s engemet is lebeszélni igyekeztek erről. És itt egy — eddig senkinek el nem mondott — diákkori megfigyelésemet is el kell mondanom. Mint nagyobb diák, egy nyári vasárnapon a templomunkból kijövet hallottam, hogy egy idegen uri ember, ki szintén a templomban volt s kit ma sem tudok, hogy ki volt, azt a megjegyzést tette egy másik, vele lévő, uri embernek: „Ez már igazi szép és jó beszéd volt, boldogan haligattam ezt a falusi embereknek mondott, lelkes prédikációt; szívesen hallgatnám máskor is.“ Ez volt Máté Lajos szószéki szolgálata.

De ő nemcsak a szószéken volt mintaszerű lelkész, hanem a közügyek és a társadalmi élet terén is. Firtosváralja népe az ő fáradhatatlan buzgóságának köszönheti, hogy haladni és kulturálódni tudott, hogy temploma és középületei jókarban vannak, hogy megfelelő jó utja készült „sárba esett“ Váraljának a „dombon ülő Pál-falva“ felé. Hangya-szorgalmának és a közügyet mindennél előbbre tenni tudó áldozatkészségének eredménye az, hogy kicsiny és igénytelennek látszó falunknak vízvezetéke van s rokonaink már egy jó pár évtized óta a Firtos vizét isszák. Egyházi és községi gyűléseken puritán tisztasággal irányít, vezet, dolgozik még akkor is, ha ezért nem a hála és elismerés kenyérével, hanem a gorombaság és értetlenség durva köveivel dobják. Szíves és udvarias házigazda, kinek ajtója tárva-nyitva állott előttünk, váraljai diákokskák előtt s tőle és kedves családjától sok mindent tanultunk.

Az egyetemes egyház életében is számottevő tényező volt mindig. Hacsak betegség nem gátolta, lelkiismeretes pontossággal jelent meg minden alkalommal a Keresztur körüli és főtanácsi gyűléseken s felszólalásaival és nem egyszer egyházi lapokban közzétett tanácsaival (pl. nyugdíjügyünk) vitte előre egyházunk szent ügyét.

Ennek a több, mint 40 esztendőn át lelkiismeretes és szorgalmas lelkésznek munkássága elismerésül az elmúlt nyár augusztus 23-án — Firtosváralján tartott találkozási ünnepélyünkön — jubileumi ünneplést rendeztünk, melyen a firtosváraljai eredetű Kozma Zoltán szentmiklósi lelkész mondott az érdemeket elismerő, szép prédikációt és Pál Ferenc oklándi tb. esperes üdvözölte a jubiláns lelkészt, ki szép szavakban köszönte meg a nem várt ünneplést. Templomozás után mintegy 40 terítékes bankett is volt, hol főbben pohárköszöntőkben fejeztük ki nagyrabecsülésünket Máté Lajossal és családjával szemben. Ez alkalomból egy alapot létesítettünk a jubilált lelkész nevére közadakozás útján, amely a mai szűk pénzvizonyok között is szép eredménnyel végződött, amennyiben már 5000 leu

van befizetve az alapra. Remélni szeretjük, hogy még növekedni fog ez alap a tisztelők jóakaratából.

Máté Lajos még áll a poszton és — bár a nyár folyamán egy súlyos és aggasztó betegség tette próbára erejét — végzi ifjui lelkesedéssel és szorgalommal szép hivatását. Adja Isten, hogy még évekig lehessen jó egészségben szülőfalum papja, hívei öröme és haladására.

Karácsonfalva.

Bálint Ödön,
unitárius lelkész.



A mészköi unitárius templom felavatása.

Október 25-én (vasárnap) avatták fel lé'ekemelö ünnepség keretében a mészköi unitárius hívek ujjáépített templomát. A templom a XIII-ik században épült és először 1783-ban renoválták. Most újabb renoválás vált szükségessé és ez — a hívek áldozatkészségéből — most fejlődött be. A munkálatok Debreczeni László fervei szerint készültek s a templom igazi magyaros stílusával irányadóul szolgálhat arra, hogy hogyan lehet és kell régi templomaink renoválásánál a történelmi szempontoknak megfelelően igazi magyart alkotni. Külsejében a templom, különösen délkeletről tekintve, egészen impozáns, bár kisméretű. A torony fatornácának, valamint a templom széles észének faragott, festett gyámjai, a berakott terméskövek és az ablakok részleteikben is művészi értékűek és magyarok. De különösen remekbe készült a templom belseje. Az építés munkáját Kereki András odavaló képesített ácsmester vezetésével, helybeli ácsok végezték. A boltozatos, famunkás mennyezetet faragott gerendák tartják s a Debreczeni László szinpompás mintái diszítik. Az eredeti, 1783-ból származó mintákból is meg van örököltve három. A legények karzatja felett még egy karzat elért a gyermekek számára. Az új szószék az eléje épített papi-székkal, a megújított padok, a zoltár-mutatók, a fali lámpatartók, az ujonnan ajándékozott urasztala, mely Zsigmond Ferenc tanító és neje ajándéka, de legkívált a négy változatos, pedálkupolás, teljesen új orgona — a temesvári Wegenstein-cég alkotása — mind ugyanabban az eredeti magyar stílusban készültek, amelyekben a templom maga.

Az ujjáépült templom és az új orgona felavatását Dr. Boros György unitárius püspök végezte, akinek kíséretében Mészköre érkezett Dr. Varga Béla püspökhelyettes, Lőrinczy Dénes tordai esperes és még az unitáris egyházi és közéleti férfiak és nők közül Pálffi Márton tanár és leánya, Dr. Kiss Elek teol. tanár, Mikó Lőrinc egyh. titkár, Dr. Gyergyay Árpád professzor és családja, Ürmösi József püsp. titkár és felesége, Dr. Ferenczy Sándor tanár. A felavatás ünnepélyes istentisztelet keretében zajlott le. Az istentiszteleten, Lőrinczy Dénes tordai esperes imája után, Dr. Varga Béla püspök-

helyettes hirdette az ígét. Luk. 9. rész 62. verse alapján kifejtette, hogy ebben a hitevesztett, csüggedt embervilágban hiábavaló a sok elmélet, szónoklat, bele kell feküdni a munkába, bele adni minden lelkesedést, odaadást, úgy, mint Jézus tette, ki az egész ember evangéliumát hirdette az alapigében. Minden más barázdában csak fél munkát végzünk, ha apró érdekeinket dédelgetjük s vissza tekintünk kicsinyes céljainkra. Dr. Boros György püspök felavató beszédében I. Mózes 11. rész 1—5. verse alapján a Babel-tornya építőinek összekavarodott munkáját összehasonlította a mai társadalom zür-zavaros helyzetével s dicséretes elismeréssel emelte ki a mészköi hívek áldozatkész buzgóságát, mely csodálatos dolgot cselekedett, hogy amikor mások sírnak, jajgatnak, akkor ők templomot építenek, imádkozni akarnak. Mintha az ősök 700 éves múltja szólalt volna meg az ősi templom köveiből. Beszéde végeztével megható, áhitatos imában kérte Isten segedelmét, áldását a templomra, mely után a templomi közönség buzgó áhitattal énekelte ez alkalomra készült, alábbi szövegű éneket („Térj magadhoz drága Sion“ dallamára):

Tetszik nekünk az Istenhez
Magyarul imádkozni,
De tudjuk, hogy minden népe
Egyformán kedves neki.

Nem gyűlölségért vagyunk
Magyarok, míg meghalunk,
Hanem, hogy az ő világa
Gyarapodjék gazdagságra.

Benczédi Domokos, volt mészköi, jelenleg torockói lelkész, ki a templomépítési munka alapját megszervezte, Mózes égő csipkebokra lángjának fényét látja fellobogni a templomáért lelkesedő nép szívében s hála-áldozatra hívta az Ur asztalához. Istentisztelet közben a helybeli vegyes dalkör énekelt Zsigmond Ferenc énekvezér vezetése alatt. Igen szép, rutinos és hangulatos éneket hallottunk Kereki András atyánkfiaától. Az új és szép hangu orgonán Erdős Mihály tordai énekvezér játszott az ő közismert, szép művészetével. Délben az iskola termében közebed volt, melynek gazdagságán nem látszott a mai szükös helyzet, mert ellátásban gazdag áldomás volt, régi magyar szokás szerint, pohárköszöntőkkel fűszerezve. A nap befejező része Kelemen Lajos tanár előadása volt, aki Mészkö múltjából adott elő érdekes részleteket az ő széles körben ismert tudásával és vonzó előadásával. Az est beálltával azzal az érzéssel hagytuk el a kis falut, hogy Balázs Ferenc lelkész társunk e küzdelmes építő munkájával szép bizonyosságot tett elhivatásáról, türelméről, akaraterejéről s ezutáni alkotásaiban több megértéssel és kevesebb küzdelemmel fog találkozni.

i. j.

.....
**Alapítói díj 1000 leu, minek ellenében
az Unitárius Közlöny ingyen jár!**

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Boldog és kellemes karácsonyi ünnepeket, valamint újévet kívánunk kedves olvasóinknak és munkatársainknak.

Helyreigazítás. Az Unitárius Közlöny novemberi számában megjelent „székelyszentmihályi egyházköri közgyűlésről“ szóló cikkem az ott átélt érzéseimet, szeretetemet és érdeklődésemet foglalta magába, amely lélekemelő érzések a gyűlés és ünnepély alatt magával ragadtak. Ezek nyomán később még nagyobb érdeklődéssel vágyódtunk a szabad lelki ölelkezésre, amely bizonyos okok miatt nem történhetett meg. És cikkem azzal fejeződött be, hogy az ünnepélyről kissé csaldódt szivvel távozáink.

Ez a részlet azonban egyházköri vezetőségünket érzékenyen érintette. Miután meggyőződünk afelől, hogy vezetőségünk a legnagyobb odaadással és szeretettel készült erre és talán a sok hatásos munkája után, az ünnepély végét akarta a legmelegebbé tenni is így a csaldódt érzések kiengesztelődtek. Ezzel szemben azonban fennáll az, hogy cikkem utolsó sorai jogtalanul érintették a vezetőséget ...

Én minden kényszerhatástól távol állva, csupán megértésem, szeretetem és becsületérzésem parancsától hajtva, ezt a jelen cikkemmel igyekszem jóvátenni. Mert azt érzem, hogy szerény soraimban a szeretet, megértés és a kiengesztelés útját munkálom. De hogy a nyilvánosság előtt ez kellő megértést találjon, szükségesnek érzem egyes részletekre visszatérni és azt, amennyiben tőlem telhető, megvilágítani.

A tisztelendő esperes ur édesatyja elhalt és a temetés ép a közgyűlés napjára esett. Így az elnökséget Dr. Elekes Domokos felügyelő-gondnok ur vette át, akinek gondoskodnia kellett a temetésen való részvételről is, ahová egy résztvevő bizottságot küldött ki, amely a lelki vezetők számát nagyban apasztotta és az ottmaradottakra is bizonyos szomorúságot, lehangoltságot váltott ki...

Máskülönbén a gyűlés vidéki intelligenciáktól és kiküldöttektől nagyon népes volt, akiket mi a legnagyobb szeretettel fogadtunk és örvendtünk, hogy megjelenésükkel egyházunkat megtisztelték. De a fehér asztal mölé egyszerre letelepíteni nem lehetett, mert erre sem elegendő edényünk, sem pedig elegendő helyünk nem volt. Miután a gyűlés, amint az előző cikkemben is jeleztem, az estéli órákig tartott, így a távolabbi vidékiek, sürgős munkaidő lévén, igyekeztek hazafelé s így az ünnepélynek nem várhatták végét. Itt tehát folytonos jövés-menés, készülődés volt látható.

Az ifjuság is jelen volt, akik már az estéli órákban (minden esetre tisztességesen viselkedve) jó hangulatban voltak. Az egyház komolyabb tényezői szintén külön csoportba válva várta, hogy háláját lelki vezetősége előtt lerója és őszinte szeretettel köszöntse, tehát minden csoport különböző gondolatokkal és érzésekkel volt elfoglalva.

Ennyiféle, különböző hangulatba találta az elnökség a gyűlés

és ünnepély résztvevőit, amikor a sok fárasztó munka feldolgozása után a fehér asztalnál megjelent. Látva, hogy semmiképen nem összhangba vágó a még jelenvolt hívek hangulata, úgy érezte, hogy itt a vezetőségre senki nem vár, figyelembe sem veszik, meg sem hallgatják és nincs kivel egyengetni a lelki ölelkezés útjait. — De mi vártuk, nagyon vártuk.

Igy került tehát cikkem utolsó mondata, hogy az ünnepélyről kissé csalódott szívvél távoztunk. De miután, mint előbb is jeleztem, meggyőződünk afelől, hogy egyházköri vezetőségünk készült és az utolsó pillanatot akarta a legmelegebbé tenni, ezek után én megelőző cikkem utolsó mondatait, vagyis utolsó részletét, nem is tartom fönn.

Azonban tölem sem vehető rosszakaratnak, hogy ezt megelőző cikkemet megírtam, mert ha egyházamat nem szeretném és a sorsa nem érdekelné, az ünnepélyre csupán kíváncsiságból, vagy szórakozásból mentem volna, bizonyára nem foglalkoztam volna cikkem megírásának gondolatával. És hogy ez az állításom tényleg a valóságban így áll-e, ezért feleljen az én egyházi életem és multam. Mert senki sem tapasztalhatta felőlem azt, hogy én az egyenetlenséget és a béke ellen szítottam volna, sőt, mindig a béke pártja voltam, amelyért képes vagyok harcba szállni és sok minden önérdékről lemondani.

Cikkem megírására az vezetett, hogy mi keressük mindig lelki vezetőinkkel a kapcsolatot. És ha cikkem meg nem jelenik, honnan tudhassa a vezetőség, hogy vajjon mi megértjük-e őket.

Azzal a jóleső érzéssel fejezem be jelen cikkemet, hogy ezek után előző cikkem nem fog hagyni bántó nyomokat maga után.

Bencéd.

Izsák Domokos.

A főtanácsi gyűlés december 13-án kezdődik. Előző nap a mult számban hirdetett egyháztársadalmi egyesületek közgyűlései fognak megtartatni, így Dávid Ferenc Egyletünk közgyűlése is, ahol alapszabály tervezetünk megvitatása mellett elnököt és más tisztviselőket kell választanunk.

Az 1932. évi Naptár el nem adott példányait kérjük december 15-ig visszaküldeni, hogy más helyt még elhelyezhetők legyenek.

A kolozsvári Unitárius Kollégium Ifjusága f. év november 29-én szépen sikerült ünnepélyt rendezett Szentiváni Mihály unitárius költő emlékére. A műsor kiemelkedő pontjai — a Haydn-trió előadása és a kollégiumi énekkar szereplésén kívül — Ifj. Nagy Zoltán emlékezése, Márkos Albert hegedűjátéka, Id. Nagy Zoltán novella-felolvasása, Kiss Zoltán imája, Kelemen Tibor: Szentiváni versek felolvasása gyönyörködtették a hallgató közönséget. Dicséretet érdemel még Bagaméry Kató lelkes zongorajátékával és Márkos Jenő a D dur trióban tanusított cello szakértelmével. Vári Albert védnök-tanár lelkes bezárója után a közönség azzal a tudattal távozott, hogy ma is, mint a multban, lelkesedik a diákság a szép és művészi dolgok iránt.

A kolozsvári Unitárius Kollégium ifjusága és tanári kara nov. 22-én meleg sikerű matiné keretében ismerte el és hálálta meg dr. Gál Ke-

lemen 40 éves tanári és 25 éves igazgatói munkálkodását nyugalomba vonulása alkalmával. Gálffy Zsigmond igazgató, dr. Abrudbányai Géza (a régi tanítványok nevében), Nagy Zoltán VII. osztályos tanuló, dr. Ferencz József, isk. felügy.-gondnok és dr. Boros György püspök ur, — fenti sorrendben — emelkedett hangú beszédekben fejezték ki hálájukat dr. Gál Kelemen munkásságáért, egyben kérve őt, hogy szeretetét és tehetségét továbbra is fordítsa kicsiny egyházunk javára. Az ifjuság szépen sikerült dalárda és zenekari számokkal szerepelt Toducza Zsigmond zenetanár vezetésével. Dr. Gál Kelemen munkásságát mi is szeretjük volna méltatni lapunkban, de — szerénysége által sugalmazott kérésére — el kellett tekintenünk attól.

A kolozsvári Unitárius Ifjusági Egyesületek vasárnap, november hó 22-én, d. u. 1/25 órakor az Unitárius Kollégium dísztermében kegyeletes ünnepélyt rendeztek most már néhai nagyasszonyuk özv. Ferencz Józsefné emlékére. Elnöki megnyitót tartott Bedő Borbála II. é. teológiai hallgató. Ürmösi Károlyné: A nagyasszony fátyla c. költeményét szavalta Szabó Jolán. Emlékbeszédet tartott Szent-Iványi Sándor, lelkész. Énekelt Bede Emil. Belépti díj nem volt, szíves adományokat az „özv. Ferencz Józsefné, Kissolyosi Gyergyai Anna emlékalap“-ra koszoru megváltás címén elfogadtak. Kérik e célra az esetleges további adományokat szerkesztőségünkbe küldeni. Az adakozásokat nyugtázní fogjuk.

Az Unitárius Nők Szövetsége december 6-án, vasárnap d. u. 5 órakor a szegény gyermekek karácsonyi felsegélyezésére vallásos ünnepélyt rendez az unitárius templomban. Műsor: 1. Orgonán játszik: Ütő Lajos. 2. Szaval: Fikker János. 3. Ének: Ürmösy Magda, orgonán kíséri Mihályfi Irén. 4. A régi rossz időkről. Előadást tart Kelemen Lajos. 5. Quartett: Előadják S. Kouba Paula—Biasini Sándor—Mestitz János—Stransky Gyula. 6. Énekel a teológia énekkara. Belépti díj nincs, műsor megváltása kötelező.

December 20-án vasárnap d. u. 4 órakor karácsonya-ünnepélyt tartunk elemi iskolás gyermekeinknek a gymnasium tornatermében.

1932. jan. 13., febr. 10., márc. 9. és ápr. 13, azaz minden hó második szerdáján megtartjuk szokásos kötőkéinket d. u. 5 órai kezdettel, saját irodahelyiségünkben (Calea Marechal Foch, Kossuth Lajos-utca 10 sz.)

Mindezen összejövelekre minden unitárius család nőtagjait és azok vendégeit testvéri szeretettel hívjuk az Unitárius Nők Szövetsége választmányára.

Meghívó. Sz. 27—1931. elnöki. Az unitárius egyetemes lelkész kör folyó évi december hó 12-én 1/29 órakor kezdődőleg Kolozsvárt, az Unitárius Kollégium dísztermében évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja Csifó Salamon, elnök. **Tárgysorozat:** 1. Közének. 2. Imádkozik Fikker János kolozsvári s. lelkész. 3. Elnöki megnyitó. 4. Jegyzőkönyv hitelesítés és erre bizottság kiküldése. 5. Felolvas Szent-Iványi Sándor kolozsvári lelkész. 6. Jelentés a lelkész körök évi működéséről. 7. Felsőhatósági leiratok: a) a díjlevelekre; b) a belső emberi választási törvényre; c) a hivatali felfüggesztésekre; d) a nyugdíjpénztár elkülönítésére vonatkozólag. 8. Jelentés a pénztárvizsgálatról. 9. Jelentés az „Unitárius Szószék“ anyagi helyzetéről. 10. A marosvásárhelyi konferencián tartott felolvasások ügye. 11. Kisgyörgy Imre javaslata Hitel- és Segélyegylet alapítására. 12. Dobai István és Kelemen Imre pályanyertes műveinek kiadási

ügye. 13. Új alapszabály-tervezet. 14. Esetleges választások. 15. A háromszéki kör indítványa: a) dr. Borbély István; b) vallástani könyvek ügyében. 16. A felsőfehéri kör indítványa: a) a hivek fegyelmezésére; b) képzés alkalmával pálinkával kínálás kiküszöbölésére vonatkozólag. 17. A székelykereszturi kör indítványa: a) a kongrua levonása; b) egyházi adózás megszüntetése; c) nyugdíjilletékek és járulékok csökkentése ügyében. 18. Balázs Ferenc indítványa: a) nyugdíjilletékek és járulékok csökkentése; b) az egyház központjának áthelyezése ügyében. 19. Esetleges más indítványok. A választmány tagjait kérem, hogy december 11-én este 7 órára sziveskedjenek a dékáni szobában megjelenni.

Dávid Ferenc-émlékünnep Kolozsvárt. A kolozsvári egyházközség és a központi Dávid Ferenc-Egylet, hálás kegyelettel, szép ünnepek keretében emlékezett meg november 15-én a nagy férfiú halálának 352 éves évfordulójáról. A vasárnap délelőtti istentiszteleten Ürmössi József püspöki titkár tartott alkalmi prédikációt. Délután 5 órakor a kollégium disztermében, szép közönség jelenlétében, műsoros ünnepély volt. A gyülekezeti ének elhangzása után Dr. Boros György püspök tartott előnik megnyitót, visszamélekezve Dávid Ferenc elítéltetése eseményeire. Szántó Luci I. éves papnövendék szavalta Józán Miklós alkalmi költeményét. Dr. Kristóf György egyetemi tanár igen érdekes és értékes történelmi előadást tartott az unitarizmusnak Pécs városábani diadalmas életéről, Válaszuti György unitárius és Skarica Máté református prédikátor vitájáról. Haydn D-dur trióját előadták: Márkos Albert VII. g. o. (hegedű), Márkos Jenő V. g. o. (cello) és Nagy Zoltán VII. g. o. (zongora). Kovács Domokos III. éves papnövendék nagy átérzéssel és ügyes előadással szavalta M. Farkas Sándor alkalmi emlék-versét. A teológia akadémia énekkara Meisner: „Magnus est Dominus“ c. szerzeményét énekelte.

Hymen. November 22-én délután tartotta esküvőjét *Péterfi Mihály* kükküllőszépiaki unitarius lelkész *Gvidó Katicával*, Gvidó Béla dicsőszenzmártoni esperesünk bájos leányával a dicsőszenzmártoni unitarius templomban. Az egyházi áldásban Gvidó Béla esperes ur — örömapa — részesítette, míg a másik örömapa, Péterli Gyula torockói énekevezér-tanító afia, dalban adta áldását az ifju párra. A helybeli Unitarius Dalárda üdvözlő dalokat énekelt Török János karnagy vezetésével. Utána a helybeli New-York-vendéglőben vacsora volt, melyen a köri lelkészek szép pohárköszöntőkben fejezték ki jókívánásaikat az ifju párnak. E helyről is fogadja az ifju pár legmelegebb jókívánatainkat! — *Vass Jucika* kénosi lakos és *Fazakas Jenő* recsenyédi unitarius lelkész november hó 8-án tartották eljegyzésüket Kénosban.

Gyász hírek. Mély szomorúsággal vettük a hirt *Adámossy Gábor* kövendi unitarius lelkész tolyó évi november hó 20-án történt elhalalozásáról. A szép, daltás természettel, kiváló szellemi tehetséggel megáldott s hveit szerető lelkipásztorral hamar végzett a suly s kór, mely ellen nem volt földi orvos-szer. Szerető áldott, jóságos lelke találja fel az üdvösséget és kárpótlást az itt elveszített örömekért. Őt sirató élettársát s árván maradt két gyermekét a jó Isten kegyelme és jósága vigasztalja meg. Temetése a kartársak, a vidék és hvei nagy részvételével november hó 22-én délután volt. Lőrinczy Dénes esperes és Arkosi Tamás sinfalvi lelkész végezték a temetési szertartást. Legyen áldott emlékezetek! — November 7-én hunyta le szemét örök álomra *Dr. Erdődy Endre*, volt járási tisztí orvos, birtokos — magyarszováti magányában. 67 évet élt: „egész életét a szenvedő emberiségnek áldozta“ áll szomorujelentésében. Valóban, hiszen minden hozzá forduló betegnek, akár jó szóval, akár orvossággal, de mindig meg tudta gyógyítani testét vagy lelkét. Példát mutatott, mit ha követünk, méltók leszünk emberi mivoltunkhoz. Nyugodjék békében, szelleme örökké élni fog.

Irodalom.

A székelykereszturi unitárius főgimnázium 1929/30. isk. évi értesítője 244 oldalon jelent meg, ugyancsak román és magyar nyelven, Gálfalvi Samu igazgató gondos szerkesztésében.

Vezető helyen Nagy Lajos tanár emlékezik meg Demeter Lőrinc elhunyt iskolafelügyelő-gondnokról néhány meleg sorban. Ezt követi Szentmártoni Kálmán tanárnak Heraklidesz Basilikos Jakab, moldvai fejedelemtől írt, hosszabb lélekzetű, alapos és gondos tanulmányra valló értekezése. Minthogy e tanulmányt, mely szélesebb körökben keltett méltó feltűnést, már többen és több helyen méltatták, taglalásába ezuttal már hely szűke miatt sem bocsátkozhatunk.

Az intézet előjáróságában annyi változás történt, hogy az elhunyt Demeter Lőrinc helyébe Dr. Fekete Gyula marosvásárhelyi ügyvédet választották meg iskolafelügyelő-gondnoknak, továbbá, hogy az előjáróságot kiegészítették három tanácskozó taggal. E három tag: Katona Ferenc esperes, Dr. Elekes Domokos ügyvéd és Ütő Lajos székelykereszturi pap. Tornatanárnak Lőrinczi Zoltánt alkalmazták. A tanárok dicséretre méltó társadalmi és irodalmi munkásságot fejtettek ki, míg az ifjuság az Orbán Balázs-Önképzőkör különböző ágazataiban vette ki részét az önképzés szép munkájából.

A tanulók száma 154 volt, ebből unitárius 103. Baccalaureátusra állott 10 új tanuló, átment 7.

Egészségi állapot általában jó volt. A tanulók erkölcsi tekintetben kifogás alá nem estek s fegyelmi vétségek is — pár esetet kivéve — nem fordultak elő.

.....

A D. F. E. nőszövetsége ez uton is felhívja Kolozsvár unitárius szégyeneit, hogy jelentkezzenek az Egylet irodájában, Unitárius Kollégium, I. em. december 10-ig, ha segílyre szorultak. A hivatalos órák alatt, d. u. 3—5 óra között, iparkodni fogunk valamennyire enyhíteni nehéz sorsukat.

Felhívás előfizetőinkhez! Tekintettel a nehéz gazdasági helyzetre, kérnünk kell olvasóinkat, hogy hátrálékos előtízetési díjaikat rendezzék. 1932. januárjától kezdve csak azoknak tudjuk küldeni a Közlönyt, akiknek előfizetési díjai addig rendezve lesznek.

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj-Kolozsvár, Unitárius Kollégium küldendő

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L. egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 1000 L. Minden pénz Gálfalvi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin”-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17